

Ministerie van Buitenlandse Zaken
T.a.v. drs. A.G. Koenders
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Plaats en datum

Den Haag, 15 maart 2017

Kenmerk

DIR/UIT/1238

Contactpersoon

Boukje Pieters

bpeters@redcross.nl

+31 (0)70 445 57 42

Betreft

VN-onderhandelingen verbod op kernwapens

Geachte minister Koenders,

Eind maart starten de VN-onderhandelingen over een verbod op het meest gevaarlijke massavernietigingswapen. Wij vinden het positief dat de Nederlandse regering heeft besloten hieraan inhoudelijk deel te nemen.¹ We vragen u deze historische kans aan te grijpen om ervoor te zorgen dat Nederland met zoveel mogelijk andere landen tot een verbod komt dat ons dichterbij een kernwapenvrije wereld brengt.

Waarom moeten we van kernwapens af?

Volgens voorstanders zijn kernwapens nodig voor onze veiligheid, vooral in tijden van internationale instabiliteit. Maar wapens die catastrofale en onomkeerbare humanitaire gevolgen hebben, kunnen niet worden gezien als beschermend voor burgers of voor de mensheid in zijn geheel.² Bovendien kunnen kernwapens geen onderscheid maken tussen burgers en strijdende partijen, wat in strijd is met het humanitair oorlogsrecht.

In tijden waar de Koude Oorlog lijkt te herleven en er sprake is van toenemende polarisatie beargumenteren voorstanders dat kernwapens een machtsbalans in stand houden, die ervoor zorgt dat ze juist nooit zullen worden gebruikt. Dit 'oog om oog, tand om tand principe' sluit ons inziens niet meer aan bij de huidige tijd. Dialoog, onderhandelingen, bindende afspraken en elkaar aanspreken op humanitaire waarden zijn het fundament voor staten om op te bouwen.

---

¹ "Het kabinet laat er geen misverstand over bestaan: Nederland zal inhoudelijk deelnemen aan internationale besprekingen over een verdrag voor een verbod op nucleaire wapens."¹ (Kamerbrief, kenmerk DVB/NW-709/16, 27-10-2016)

² Peter Maurer, speech ter gelegenheid van de '70th anniversary of the atomic bombings of Hiroshima and Nagasaki' (2015) <https://www.icrc.org/en/document/nuclear-weapons-ending-threat-humanity>

Toch staan er tweeduizend kernwapens op scherp en kunnen in enkele minuten gelanceerd worden; bewust of door misverstanden, menselijk of technisch falen. Recent hebben kernwapenstaten nog openlijk bedreigd met de inzet van deze wapens en al angstig vaak zijn onbedoelde lanceringen op het nippertje voorkomen. Experts achten de kans dat het misgaat dan ook veel groter dan in de Koude Oorlog, mede door het risico op cyberaanvallen of het in verkeerde handen vallen van deze wapens. Vanwege de catastrofale gevolgen is ieder risico van gebruik onaanvaardbaar.

De gevolgen van een kernexplosie zullen rampzalig zijn voor mens, dier en het milieu in het getroffen land, zonder hoop op substantiële hulp. Bovendien blijft de rest van de wereld niet buiten schot, zelfs als het een kleinschalige kernoorlog betreft. Grote hoeveelheden roet in de dampkring zullen leiden tot minder zonlicht, forse temperatuurdaling, enorme misoogsten, ongekende vluchtelingenstromen en tot twee miljard hongerdoden: de *Nuclear Famine*.³

Global zero: naar een wereld zonder kernwapens

Aan bovenstaande risico's mag de wereld niet langer worden blootgesteld. Zeker omdat de huidige 15.000 kernwapens tot duizend keer sterker zijn dan de twee die Hiroshima en Nagasaki in één klap verwoestten, waarbij 250.000 doden vielen. Nog altijd worstelen dagelijks 390.000 mensen met de nasleep van die atoomaanvallen.⁴

In 1970 ondertekenden vrijwel alle landen het non-proliferatieverdrag (NPV). Artikel VI van het NPV verplicht de verdragspartijen om te gaan onderhandelen met als doel *global zero*: algemene en complete nucleaire ontwapening.⁵

Tijdens de 71^e Algemene Vergadering van de Verenigde Naties eind vorig jaar steunde een grote meerderheid van de lidstaten de resolutie om onderhandelingen te beginnen over een verdrag dat kernwapens verbiedt, leidend tot hun eliminatie. Het verbieden en elimineren van kernwapens door een juridisch bindende overeenkomst is de enige garantie dat ze nooit meer gebruikt zullen worden.

Aanbevelingen

Vorig jaar nam de Tweede Kamer vier moties aan vóór nucleaire ontwapening.⁶ Een ervan betrof een oproep aan de regering om zich actief in te zetten voor een internationaal verbod op kernwapens. Wij moedigen u aan om deze historische kans aan te grijpen om te komen tot een alomvattend en zo helder mogelijk geformuleerd verbod op kernwapens, uiteindelijk leidend tot hun volledige eliminatie.

Voor de aankomende onderhandelingen vragen wij u om:

1. Zoveel mogelijk andere landen bij de onderhandelingen te betrekken. Nederland kan bij deze onderhandelingen een essentiële rol spelen in het bouwen van bruggen tussen de kernwapenstaten en andere landen.
2. Naar een verdrag toe te werken met daarin een verplichting voor de volledige afschaffing en ontwapening van kernwapens en heldere kaders te stellen om dit doel te bereiken.
3. Aan te sturen op een verdragstekst, die gebaseerd is op het humanitair oorlogsrecht en in overeenstemming is met de beginselen van dit recht. Ook bevelen wij u aan om in de verdragstekst de humanitaire gevolgen van kernwapens te benoemen.

³ "Nuclear Famine: Global impacts of nuclear limited nuclear war on agriculture, food supplies, and human nutrition" (IPPNW, 2013): <http://www.ippnw.org/pdf/nuclear-famine-two-billion-at-risk-2013.pdf>

⁴ Het gaat om 190.000 overlevenden en 200.000 tweede generatie overlevenden. <https://www.icrc.org/en/hiroshima-nagasaki> (2015)

⁵ Each of the Parties to the Treaty undertakes to pursue negotiations in good faith on effective measures relating to cessation of the nuclear arms race at an early date and to nuclear disarmament, and on a treaty on general and complete disarmament under strict and effective international control' (NPT, art VI)

⁶ Motie van het lid Servaes (PvdA) c.s., **28 april 2016**, (Kamerstuk 34419 nr 11), motie van het lid Sjoerdsma (D66) en Van Bommel (SP), 28 april 2016 (Kamerstuk 34419 nr 9), motie van het lid Sjoerdsma (D66) en Servaes (PvdA), 28 april 2016 (Kamerstuk 34419 nr 10) en motie van het lid Voordewind (CU), 28 april 2016 (Kamerstuk 34419 nr 12)

Clustermunitie, landmijnen, biologische en chemische wapens zijn al verboden, maar het meest gevaarlijke massavernietigingswapen nog niet. Daarom is het nu hoog tijd om ook kernwapens wereldwijd te verbieden – ter bescherming van de mensheid.

Hoogachtend,

Gijs de Vries, Algemeen Directeur Nederlandse Rode Kruis

Christa Kompas, Directeur Humanistisch Verbond

Karin van den Broeke, Bestuurslid Wereldraad van Kerken

mgr. dr. Gerard de Korte, bisschop-referent voor Kerk en Samenleving, Rooms-Katholieke Kerk

Jan Hoekema, voorzitter Mayors for Peace Nederland

Phon van den Biesen, vice-president International Association of Lawyers Against Nuclear Arms (IALANA)

Ewoud Goudswaard, Algemeen Directeur ASN Bank

Jan Gruiters, Algemeen Directeur PAX

Peter Buijs, voorzitter Nederlandse Vereniging voor Gezondheidszorg en Vredesvraagstukken (NVMP)